

Výstava „Kartografické zdroje jako kulturní dědictví“.

Výstava vznikla jako součást projektu „**Kartografické zdroje jako kulturní dědictví. Výzkum nových metodik a technologií digitalizace, zpřístupnění a využití starých map, plánů, atlasů a glóbů**“ (DF11P01OVV021), financovaného v rámci programu Národní a kulturní identita (NAKI) Ministerstvem kultury ČR.

Úvod k výstavě

Jeden z mnoha pětiletých projektů Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI, poskytovatel Ministerstvo kultury České republiky) – Kartografické zdroje jako kulturní dědictví. Výzkum nových metodik a technologií digitalizace, zpřístupnění a využití starých map, plánů, atlasů a glóbů, DF11P01OVV021 (naki.vugtk.cz) - zahájený v roce 2011, spěje ke svému dokončení. Obě řešitelské organizace, Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, Zdičky a Historický ústav Akademie věd České republiky, Praha, prezentují formou výstavy, určené odborné i laické veřejnosti, hlavní výsledky projektu.

Projekt je zaměřený na digitalizaci a zpřístupňování historických dat a navazující aplikace (např. GIS), a na vyhodnocování výpovědní hodnoty kartografických pramenů z hlediska rekonstrukce historické krajiny a jejich struktury. Cílem projektu bylo především ochránit, zpřístupnit a umožnit využití kartografického kulturní dědictví, uloženého v archivech, knihovnách, muzeích a dalších institucích, zkoumat možnosti integrace a uplatnění historických map v kontextu moderních technologií a aktuálních mapových podkladů a aplikací a poskytnout tak ucelený pohled na vývoj krajiny a jejího zobrazování v českých zemích.

Za tímto účelem byl vytvořen expertní znalostní systém v podobě webového portálu, jehož hlavní komponentou je sada on-line nástrojů pro digitalizaci, zpracovávání, zpřístupňování a především využívání starých map, plánů, atlasů a glóbů. Další důležitou komponentou je on-line dostupná otevřená databáze starých kartografických děl. Součástí tohoto systému jsou též zpřístupněné metodiky a technologické postupy, poskytující odborné i laické veřejnosti služby nové generace, např. software pro automatické rozpoznávání objektů v obrazovém rastrovém souboru, který umožňuje efektivně porovnávat a automaticky analyzovat změny v mapě (krajinné prvky včetně sídelních apod.) v závislosti na čase - na mapách v jejich různých vydáních.

Na projektu spolupracovali a spolupracují, jak již bylo poznamenáno výše, dvě výzkumné instituce: **Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, v. v. i.** (VÚGTK) a **Historický ústav AV ČR, v. v. i.** (HÚ AV ČR). Odpovědným řešitelem projektu je Ing. Milan Talich, Ph.D. z VÚGTK, odpovědným řešitelem dalšího účastníka projektu je prof. PhDr. Eva Semotanová, DrSc. z HÚ AV ČR, kteří vedou mladý, ale zkušený řešitelský tým z obou institucí. Mnohé znalosti a zkušenosti tým získal z již ukončených nebo běžících projektů, např. Mapový portál VÚGTK (mapy.vugtk.cz) nebo Historický atlas měst České republiky (towns.hiu.cas.cz).

V rámci projektu Kartografické zdroje jako kulturní dědictví byla vybudována **Virtuální mapová sbírka** (www.chartae-antiquae.cz), soustředující již více jak 40 tisíc digitalizovaných starých map, plánů a glóbů z mnoha spolupracujících institucí a portál - on-line průvodce historickou Historical Landscapes/Historické krajiny (landscapes.hiu.cas.cz) s vybranými ukázkami proměn krajiny k období středověku, raného novověku, 19. a 20. století. Oba portály patří k hlavním výsledkům projektu; provází je četné publikace, certifikované metodiky, ověřené technologie, semináře či přednášky.

Výsledky projektu, prezentované na výstavě, svědčí o nesmírném objemu vykonané práce všemi zúčastněnými odborníky. Nechtějí jsou přínosem všem uživatelům, domácím i zahraničním a přispějí k záchraně kartografického kulturního dědictví České republiky.

Milan Talich – Eva Semotanová

K této výstavě je k dispozici též **katalog** ve formě elektronické publikace na adrese:

http://naki.vugtk.cz/media/doc/katalog_2015.pdf